

Nr 74.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionering av vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 7 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—10:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående be-
redande av pension åt vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut
anställda personer samt anför därvid följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 1 saml. 58 häft. (Nr 74—75.)

209 30

1:o.

Ang.
pension åt
tillsynings-
mannen J. A.
Norrström.

Hos marinförvaltningen har tillsyningsmannen vid kustflottans måldepå vid Vitsgarn Johan August Norrström anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Norrström, som är född den 8 mars 1862, varit anställd såsom daglönare vid flottans varv i Stockholm under tiden 17 april 1891—25 augusti 1911; att han från och med sistnämnda dag tjänstgjort såsom tillsyningsman vid flottans anläggningar vid Hårsfjärden, vilken anställning han fortfarande innehar; att han sålunda tjänat kronan i sammanlagt omkring 39 år; att det enligt ett mellan marinförvaltningen och Norrström den 10 augusti 1922 avslutat kontrakt ålegat honom att utöva erforderlig vård och tillsyn över vissa kronan tillhöriga eller av kronan arrenderade fastigheter i Muskö och Västerhanninge socknar ävensom att tillse och under uppbördsmanansvar handhava samt eventuellt reparera de flottans effekter, som kunnat komma att efter övningarnas slut där kvarlämnas; att han i ersättning tillgodonjutit fastigheternas avkastning, fiskerätt däri inbegripen, samt ägt förmån av fri bostad ävensom uppburit det kontanta arvode å 600 kronor, som finnes upptaget å marinens förteckning över i stat icke uppförda arvoden för en tillsyningsman vid kustflottans måldepå vid Vitsgarn; att han härutöver ägt åtnjuta särskild ersättning för den reparation av flottans efter övningar kvarlämnade effekter, som av honom verkställts; samt att hans samtliga löneförmåner beräknats uppgå till ett belopp av 3,250 kronor för år.

Direktionen över flottans pensionskassa, vars yttrande i ärendet inhämtats av marinförvaltningen, har upplyst, att enär Norrström efter den 25 augusti 1911 icke varit anställd i sådan befattning, som medförde rätt till pension genom flottans pensionskassa, och hans tjänstetid dessförinnan såsom daglönare vid marinen icke uppginge till i kungörelsen den 25 november 1910 (nr 130) för rätt att komma i åtnjutande av pension föreskrivna 25 år, kunde direktionen författningsenligt icke tillerkänna honom någon pension. Därest gällande bestämmelser angående pensionering av de vid marinen anställda förmän bland daglönare, sjukvaktare och övriga daglönare varit å Norrström efter avgång från tjänst den 31 mars 1929 tillämpliga, skulle han varit berättigad årligen åtnjuta, om han då avgått såsom daglönare, 1,080 kronor och, om han då innehaft befattning såsom förmän i minst två år, 1,200 kronor.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *marinförvaltningen* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 20 juni 1929 anført, att såsom framginge av yttrandet från direktionen över flottans pensionskassa, vore Norrström vid sitt avsked icke berättigad till pension från pensionskassan. Då marinförvaltningen emellertid funne skäligt, att Norrström, när han efter mångårigt, väl vitsordat arbete avginge, komme i åtnjutande av pension av stats-

medel, ansåge ämbetsverket sådan böra utverkas hos riksdagen. Norrström torde böra jämföras med förman. Såsom sådan skulle han hava ägt uppbära pension å 860 kronor, motsvarande ny pension å 1,224 kronor. Pension till detta belopp torde därför böra utverkas. Under åberopande av vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Norrström finge från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,224 kronor.

Statskontoret, som den 20 september 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anført, att på grund av vad marinförvaltningen meddelat och anført samt handlingarna i övrigt innehölle och då Norrströms förmåner såsom tillsyningsman vid kustflottans måldepå vid Vitsgarn syntas hava uppgått till sådant värde, att det föreslagna pensionsbeloppet kunde anses skäligt, tillstyrkte statskontoret vidtagande av åtgärd i enlighet med marinförvaltningens hemställan.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att Norrström beredes pension av statsmedel. Emot det föreslagna pensionsbeloppet, 1,224 kronor för år, har jag intet att erinra.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tillsyningsmannen vid kustflottans måldepå vid Vitsgarn Johan August Norrström må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,224 kronor.

2:o.

Uti särskilda skrivelser till marinförvaltningen den 15 november 1929 har *befälhavande amiralen i Karlskrona* gjort framställning om beredande av pension åt förmannen vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Mattis Nilsson och arbetaren vid samma förvaltning Karl Alfred Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Nilsson*, att han, som är född den 1 maj 1864, sedan år 1892 varit anställd vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning såsom grovarbetare och förrådsvakt; att han med bibehållande av sin tjänstgöring som förrådsvakt år 1924 förordnats till förman; att han sålunda tjänat kronan i omkring 37 år; samt att han på grund av sin ålder torde komma att avgå inom den närmaste framtiden; samt

beträffande *Andersson*, att han, som är född den 24 januari 1869, varit anställd vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning sedan den 13

Ang.
pension åt
förmannen
M. Nilsson
och arbetaren
K. A. Anders-
son.

juni 1892 och sålunda tjänat kronan i omkring 37 år; samt att hans arbetsförmåga är i hög grad nedsatt och någon förbättring härutinnan icke är att vänta.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *marinförvaltningen* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 28 november 1929 anført, att förmän och arbetare vid fortifikationsförvaltningarna ansåges icke vara berättigade till pension såsom daglönare vid marinen. De hade emellertid i särskilda fall av riksdagen beviljats pensioner. Dessas belopp hade därvid under senare år pläгат i huvudsak avpassas efter de grunder, som angåves i kungörelsen den 8 november 1918 (nr 859) angående pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning. För att komma i åtnjutande av pension enligt dessa bestämmelser erfordrades en tjänstetid av 25 år samt 55 års ålder. Marinförvaltningen ansåge förslag böra föreläggas riksdagen om pensioner åt Nilsson och Andersson, i likhet med vad tidigare skett exempelvis genom proposition nr 46, punkt 4, år 1929. Enligt grunderna i ovannämnda 1918 års förordning skulle pensionen för vardera böra beräknas till 550 kronor, motsvarande s. k. ny pension å 948 kronor. Den omständigheten, att Nilsson med bibehållande av sin tjänstgöring såsom förrådsvakt år 1924 förordnats till förman, syntes marinförvaltningen icke böra föranleda sådan förhöjning av pensionen, som i omförmälda proposition föreslagits för vissa förmän. Pensionerna torde böra utgå av allmänna indragningsstaten från och med månaden näst efter den, varunder avgång ur tjänst ägde rum. Under åberopande av vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Nilsson och Andersson finge vardera från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin tjänst, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension med 948 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande i ärendet den 11 december 1929 tillstyrkt bifall till framställningen, på sätt marinförvaltningen föreslagit.

I likhet med myndigheterna anser jag, att pensioner av statsmedel böra beredas ifrågavarande anställningshavare. Emot de föreslagna pensionsbeloppens storlek har jag intet att erinra.

Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av förmannen vid Karlskrona fästnings fortifikationsförvaltning Mattis Nilsson och arbetaren vid samma förvaltning Karl Alfred Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 948 kronor.

3:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens fortifikationsdepartement överlämnad skrivelse den 13 juli 1929 har *chefen för Kronobergs regementes detachement i Karlskrona* gjort framställning om beredande av pension åt arbetsförmannen vid detachementet Per Magnus Johansson.

Ang.
pension åt
förmannen
P. M. Johans-
son.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Johansson, som är född den 1 juni 1865, sedan den 10 mars 1910 varit anställd dels vid förutvarande Karlskrona grenadjärregemente, dels ock vid Kronobergs regementes detachement i Karlskrona för utförande av grundläggnings-, betong-, sprängnings-, rörlednings-, jord- och smides- m. fl. arbeten; att han sålunda tjänat kronan i omkring 20 år; att han icke varit anställd genom kontrakt; att han under de senare åren i avlöningsförmåner uppburit i medeltal omkring 2,930 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg; att han på grund av sjukdom är oförmögen till arbete; att han fullgjort sina åligganden på ett i alla avseenden förtjänstfullt sätt samt såväl i som utom sitt arbete städse iakttagit ett nyktert och i övrigt oklanderligt uppträdande; att han är ägare till en till 2,500 kronor taxerad lägenhet i Kristianopels socken; att hans skulder uppgå till 800 kronor; samt att han enligt egen uppgift icke äger något sparat kapital.

Chefen för södra arméfördelningen har tillstyrkt bifall till framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 november 1929 anfört, att departementet ansåge billigt, att Johansson genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och funne departementet med hänsyn till Johanssons tjänstetid och övriga föreliggande omständigheter sig böra föreslå, att pensionen bestämdes skola utgå med ett belopp av 852 kronor för år. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Johansson finge under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande den 11 december 1929 tillstyrkt bifall till framställningen.

Under åberopande av vad i ärendet förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmannen vid Kronobergs regementes detachement i Karlskrona Per Magnus Johansson må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 852 kronor.

4:o.

Ang.
pension
åt verkmästa-
ren J. V. L.
Larsson.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 31 juli 1929 har *militärbefälhavaren på Gotland* gjort framställning om beredande av pension från och med den 1 juli 1930 åt verkmästaren vid kronobageriet å Visborgs slätt Johan Vilhelm Ludvig Larsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Larsson, som är född den 30 augusti 1856, sedan den 15 mars 1898 varit anställd såsom verkmästare vid Gotlands truppers kronobageri, vilken anställning han fortfarande innehar; att han sålunda tjänat kronan under en tid av omkring 32 år; att hans avlöning under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,600 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg, vartill kommit förmån av fri bostad med bränsle, värdesatt till 480 kronor för år; att hans arbetsförmåga på grund av sjukdom är väsentligt nedsatt; samt att han på ett fullt tillfredsställande sätt fullgjort sina tjänstäligganden.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 augusti 1929 anfört, att i betraktande av Larssons synnerligen långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne departementet det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning komme i åtnjutande av årligt understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, hölle departementet före, att, då Larssons anställningstid i statens tjänst den 1 juli 1930 komme att omfatta en tid av mera än 32 år, understödet till honom borde, i likhet med vad riksdagen uti skrivelse den 1 juni 1928, nr 352, under p. 10, tillerkänt förre föreståndaren för Positionsartilleriregementets skrädderiverkstad Petter Ek, med vilken ovanbemälda Larsson i fråga om anställningstid i statens tjänst måste anses jämnställd, bestämmas till 1,452 kronor för år. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Larsson finge från och med den 1 juli 1930 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,452 kronor.

Statskontoret, som den 27 augusti 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att statskontoret i likhet med arméförvaltningens intendentsdepartement ansåge, att någon pension av statsmedel borde utverkas åt Larsson. Vad anginge beloppet av sagda pension, hade nämnda departement föreslagit, att detsamma måtte bestämmas till 1,452 kronor, och åberopat som stöd härför ett beslut av 1928 års riksdag, varigenom pension till sagda belopp beviljats föreståndaren för Positionsartilleriregementets skrädderiverkstad Petter Ek. Emellertid framginge av propositionen i ämnet (nr 57/28 p. 2), att Ek kunde åberopa en mer än 42-årig anställning i

statens tjänst och att med hänsyn till denna osedvanligt långa tjänstetid Eks pension satts något högre än det belopp, som i regel pläгат såsom pension tilldelas motsvarande anställningshavare, eller 1,260 kronor. Larssons tjänstetid uppginge för närvarande ej till mer än 31 år. Då Larsson, enligt vad statskontoret inhämtat, endast haft 2—3 arbetare under sig i sin verkmästarbefattning, torde sagda befattning få anses närmast jämförlig med verkstadsföreståndare vid arméns verkstäder; och syntes därför den för honom ifrågasatta pensionen böra bestämmas till nyssnämnda belopp, 1,260 kronor.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att Larsson beredes pension av statsmedel. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret härutinnan föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att verkmästaren vid kronobageriet å Visborgs slätt Johan Vilhelm Ludvig Larsson må från och med den 1 juli 1930 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

5:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 7 juni 1929 har *chefen för Svea ingenjörkår* gjort framställning om beredande av pension åt skomakeriarbetaren vid nämnda kårs intendenturverkstäder Per Erik Eriksson.

Ang.
pension
åt arbetaren
P. E. Eriksson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Eriksson, som är född den 26 november 1855, dels varit stamanställd vid Svea livgarde under tiden 29 april 1882—17 augusti 1890, dels under tiden 1 september 1890—1 juni 1893 samt under åren 1897—1902 arbetat såsom skomakeriarbetare vid Svea artilleriregemente, dels under tiden 4 oktober 1904—1 december 1912 utfört skomakeriarbeten för kronans räkning vid kustartilleriet, dels ock sedan den 4 maj 1921 varit anställd såsom skomakeriarbetare vid Svea ingenjörkårs kustingenjörkompani i Vaxholm, vilken anställning han fortfarande innehar; att han under de senare åren uppburit en avlöning, som — fränsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 1,140 kronor för år; samt att han under sin tjänstetid alltid uppträtt nyktert och ordentligt och utfört sina åligganden till full belåtenhet.

Chefen för östra arméfördelningen har tillstyrkt framställningen. ||

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 juli 1929 anført, att departementet i betraktande av Erikssons jämförelsevis långa och väl vitsordade verksamhet såsom skomakeriarbetare för kronans räkning funne

det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, ansåge departementet, att Eriksson med hänsyn till hans relativt låga avlöning under de senare åren vid kåren skäligen icke borde i oreglerad pension erhålla större belopp än 300 kronor för år. Till detta belopp torde böra läggas det pensionstillägg å 180 kronor för år, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922, angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925, med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg, utgjorde: förhöjning I 92 kronor och förhöjning II 150 kronor, eller tillhopa 242 kronor. Pensionen skulle alltså komma att uppgå till $300 + 180 + 242 = 722$ kronor. Jämlikt § 4 mom. 1 B av sistnämnda kungörelse finge emellertid uti här ifrågavarande fall ny pension utgå med ett belopp av högst 696 kronor. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Eriksson finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin befattning vid Svea ingenjörkår, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande i ärendet den 24 juli 1929 tillstyrkt bifall till förevarande framställning, på sätt arméförvaltningens intendents-departement föreslagit.

Under åberopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag icke har något att erinra emot det av myndigheterna föreslagna pensionsbeloppets storlek, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skomakeriarbetaren vid Svea ingenjörkårs intendentur-verkstäder Per Erik Eriksson må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 696 kronor.

6:o.

Ang.
pension
åt förre
arbetaren V.
L. Andersson.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 18 februari 1929 har styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori gjort framställning om beredande av pension åt förre arbetaren vid gevärsfaktoret Vilhelm Ludvig Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson, som är född den 2 april 1869, under tiden 20 februari 1906—30 april 1929 varit anställd vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori och sålunda tjänat kronan under

en tid av omkring 23 år; att hans arbetsförmåga på grund av prostatahypertrofi m. m. är i hög grad nedsatt; samt att han under sin tjänstetid gjort sig förtjänt av de allra bästa vitsord för nit, uppförande och arbets-skicklighet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 25 februari 1929 anfört, att departementet med hänsyn till föreliggande omständigheter ansåge billigt, att Andersson genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och funne sig i fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen på grund av Anderssons tjänstetid böra föreslå ett grundbelopp av 560 kronor med därå belöpande tillägg. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Andersson årlig pension enligt ovan angivna grund, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid gevärsfaktoriet.

Statskontoret, som den 1 mars 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att då Andersson vore 60 år gammal och nu efter 23 års arbete vid gevärsfaktoriet drabbats av sjukdom, som gjorde honom för framtiden så gott som oförmögen till arbete, syntes goda skäl föreligga för utverkande åt honom av någon pension av statsmedel. Det av arméförvaltningens artilleridepartement föreslagna grundbeloppet, 560 kronor, vore avsett att ökas med dels pensionstillägg enligt kungörelsen nr 360/1922, dels ock förhöjningar enligt kungörelsen nr 280/1925; och skulle den sålunda reglerade pensionen bli 960 kronor. Då detta belopp understeg vad som skulle hava tillkommit Andersson, om avgången varit föranledd av sådan anledning, att kungörelsen den 15 januari 1926 angående förtidspension och avskedersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen varit å honom tillämplig, ville statskontoret för sin del icke göra någon erinran mot departementets förslag. Statskontoret hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Andersson finge från och med månaden näst efter den, vari han avginge från sin anställning vid gevärsfaktoriet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära pension till belopp av 960 kronor årligen.

Genom brev den 22 mars 1929 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Andersson finge från och med månaden näst efter den, varunder han avginge från sin ifrågavarande anställning, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 70 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för honom att, i den mån pension kunde bli honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit nu medgivna understöd,

till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Med hänsyn till Anderssons jämförelsevis korta anställningstid och då i liknande fall ett pensionsbelopp av 900 kronor ansetts skäligt (jfr prop. nr 137/1929, punkt 1, angående pension åt, bland andra, faktoriarbetaren J. O. Carlsson), har jag funnit mig böra föreslå, att pensionen för Andersson bestämmas till nämnda belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori Vilhelm Ludvig Andersson må från och med den 1 maj 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 900 kronor.

7:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 19 oktober 1929 har *styresmannen för Åkers krutbruk* gjort framställning om beredande av pension åt förre arbetaren vid krutbruket Johan Hjalmar Rylén.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Rylén, som är född den 27 mars 1872, varit anställd vid Åkers krutbruk under tiden 1 november 1894—3 oktober 1929 och sålunda tjänat kronan i omkring 35 år; att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,400 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg, jämte förmån av fri bostad, vedbrand och sjukvård, värderad till 200 kronor för år; att hans arbetsförmåga på grund av hjärtsjukdom är i mycket hög grad nedsatt; samt att han under sin tjänstetid fullgjort sina åligganden på ett synnerligen förtjänstfullt sätt.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 25 oktober 1929 anfört, att departementet ansåge billigt, att Rylén bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid. I fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen ansåge sig departementet, på grund av Ryléns långvariga och väl vitsordade tjänstgöring, böra för honom föreslå ett pensionsbelopp av 1,152 kronor för år. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Rylén en årlig pension under hans återstående livstid till ovan angivna belopp.

Statskontoret, som den 27 november 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att, enligt vad handlingarna utvisade, vore Rylén född den 27 mars 1872 och alltså endast 57 år gammal; men då han på grund

Ang.
pension
åt förre
arbetaren
J. H. Rylén.

av sjukdom nödgades lämna sin anställning vid Åkers krutbruk, där han arbetat under 35 år, syntes han, som saknade medel till sitt uppehälle, böra erhålla någon pension. Vad pensionsbeloppet beträffade, ville statskontoret erinra, att pension till det av arméförvaltningens artilleridepartement ifrågasatta beloppet 1,152 kronor visserligen enligt beslut av riksdagen beviljats vissa arbetare, exempelvis 1927 åtskilliga faktoriarbetare och 1928 krutbruksarbetaren A. H. Karlsson, men i dessa fall hade vederbörande kunnat åberopa såväl hög levnadsålder som ovanligt lång anställningstid. Såsom framginge av propositionen nr 57, punkt 7, vid 1928 års riksdag, hade Karlsson uppnått en levnadsålder av 69 år och en anställningstid av 51 år. Vid 1927 års riksdag hade förekommit åtskilliga frågor om pensioner åt krutbruksarbetare, varvid pensioner å 996 kronor beviljats arbetarna G. O. Eriksson, F. G. Jansson och N. J. Öberg, vilka under 31 å 32 år arbetat i statens tjänst. Då Rylén kunde räkna 35 års anställning vid krutbruket, torde ett något större pensionsbelopp kunna ifrågakomma; men enligt statskontorets mening borde pensionen, med hänsyn till vad tidigare i liknande fall beviljats, icke överstiga 1,080 kronor. Statskontoret hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Rylén finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension å 1,080 kronor.

I likhet med myndigheterna anser även jag, att Rylén bör beredas pension av statsmedel. I fråga om pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid Åkers krutbruk Johan Hjalmar Rylén må från och med den 1 november 1929 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,080 kronor.

8:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 17 oktober 1929 har styresmannen för ammunitionsfabriken gjort framställning om beredande av pension åt förmannen vid fabriken Frans Gustaf Leijon, maskinisten därstädes Klas Emil Wimmerstedt samt arbetarna vid ammunitionsfabriken Patrick Leopold Boustedt, Gustaf Reinhold Pettersson, Helmer August Andersson, Johan Martin Mårtensson och Carl Nimrod Axelsson ävensom arbeterskorna vid ifrågavarande fabrik Anna Maria Molin, Karin Lindgren, Julia Sofia Fridell, född Frid, Emma Sofia Karlsson, Sofia Vilhelmina Teresia Pettersson, Anna Giller, född Åström, Anna Lindgren, Augusta Olivia Lindberg, född Jansson, Annie Lucia Franziska

Ang.
pension åt
viss personal
vid ammu-
nitionsfabriken.

Eleonora Andrén, född Pettersson, Anna Sofia Karlsson, född Rydh, Anna Zetterlund, född Andersson, och Anna Maria Berg.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Leijon*, att han, som är född den 29 mars 1867, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 9 november 1905 och sålunda tjänat kronan i omkring 24 år; samt att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 4,790 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Wimmerstedt*, att han, som är född den 17 oktober 1862, varit anställd såsom maskinist vid ammunitionsfabriken sedan den 17 februari 1890 och sålunda tjänat kronan i omkring 40 år; samt att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 4,360 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Boustedt*, att han, som är född den 13 maj 1873, varit anställd dels 1 år och 4 månader vid Göta ingenjörkårs smedja å Karlsborg, dels 1 år och 6 månader vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori, dels ock vid ammunitionsfabriken under tiden 9 juli 1903—20 juli 1913 samt från och med den 15 augusti 1922 och sålunda tjänat kronan i sammanlagt omkring 20 år; samt att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,860 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Gustaf Reinhold Pettersson*, att han, som är född den 24 maj 1878, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 30 september 1904 och sålunda tjänat kronan i omkring 25 år; samt att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,270 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Andersson*, att han, som är född den 2 december 1877, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 11 januari 1895 och sålunda tjänat kronan i omkring 35 år; samt att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,970 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Mårtensson*, att han, som är född den 3 april 1863, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 6 mars 1905 och sålunda tjänat kronan i omkring 25 år; samt att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,050 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Axelsson*, att han, som är född den 28 augusti 1865, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 16 februari 1906 och sålunda tjänat kronan i omkring 24 år; samt att hans arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 3,200 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Molin*, att hon, som är född den 9 december 1872, varit anställd vid ammunitionsfabriken under tiderna 15 augusti 1889—18 december 1891, 3 januari 1893—19 december 1896, 6 juli 1897—21 december 1901 samt från och med den 15 maj 1905 och sålunda tjänat

kronan i sammanlagt mer än 35 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Karin Lindgren*, att hon, som är född den 3 september 1875, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 16 mars 1893 och sålunda tjänat kronan i omkring 37 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Fridell*, att hon, som är född den 26 juni 1867, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 11 maj 1906 och sålunda tjänat kronan i omkring 24 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Emma Sofia Karlsson*, att hon, som är född den 24 mars 1864, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 19 december 1914 och sålunda tjänat kronan i omkring 15 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,100 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Sofia Vilhelmina Teresia Pettersson*, att hon, som är född den 20 mars 1876, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 19 juni 1895 och sålunda tjänat kronan i mer än 34 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Giller*, att hon, som är född den 2 mars 1877, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 4 april 1911 och sålunda tjänat kronan i omkring 19 år, varav de senaste 15 åren såsom förestånderska för besiktningsavdelningen; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,660 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Anna Lindgren*, att hon, som är född den 26 november 1880, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 12 januari 1903 och sålunda tjänat kronan i omkring 27 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Lindberg*, att hon, som är född den 31 oktober 1863, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 16 oktober 1901 och sålunda tjänat kronan i omkring 28 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

beträffande *Andrén*, att hon, som är född den 11 januari 1883, varit anställd vid ammunitionsfabriken under tiden 5 februari 1902—30 juni 1904 samt sedan den 1 maj 1905 och sålunda tjänat kronan i sammanlagt omkring 27 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren

uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

 beträffande *Anna Sofia Karlsson*, att hon, som är född den 31 juli 1875, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 16 april 1902 och sålunda tjänat kronan i omkring 28 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg;

 beträffande *Zetterlund*, att hon, som är född den 23 november 1879, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 1 mars 1898 och sålunda tjänat kronan i omkring 32 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 1,900 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg; samt

 beträffande *Berg*, att hon, som är född den 8 december 1869, varit anställd vid ammunitionsfabriken sedan den 10 mars 1887 och sålunda tjänat kronan i omkring 43 år; samt att hennes arbetsinkomst under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år, inklusive dyrtidstillägg.

Vidare inhämtas av handlingarna, att ifrågavarande anställningshavare på grund av sjukdom eller hög ålder numera hava nedsatt arbetsförmåga samt att deras arbete i statens tjänst blivit väl vitsordat.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 november 1929 anfört, att departementet ansåge billigt, att ifrågavarande arbetare och arbeterskor genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under deras återstående livstid. I fråga om storleken av de ifrågasatta pensionerna funne sig departementet, med hänsyn till vad i ärendet förekommit och till de belopp riksdagen senast beviljat med dessa likställda arbetare, böra föreslå för *Leijon* 1,116 kronor, för *Wimmerstedt*, 1,452 kronor, för *Boustedt* 900 kronor, för *Gustaf Reinhold Pettersson* 996 kronor, för *Andersson* 1,116 kronor, för *Mårtensson* 972 kronor, för *Axelsson* 960 kronor, för *Molin* 792 kronor, för *Karin Lindgren* 792 kronor, för *Fridell* 744 kronor, för *Emma Sofia Karlsson* 600 kronor, för *Sofia Vilhelmina Teresia Pettersson* 792 kronor, för *Giller* 792 kronor, för *Anna Lindgren* 792 kronor, för *Lindberg* 792 kronor, för *Andrén* 792 kronor, för *Anna Sofia Karlsson* 792 kronor, för *Zetterlund* 792 kronor och för *Berg* 792 kronor för år räknat. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja en var av ifrågavarande anställningshavare vid ammunitionsfabriken en årlig pension med ovan föreslaget belopp, att utgå från och med månaden näst efter den, då vederbörande avginge från sin anställning vid fabriken.

Statskontoret, som den 13 december 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att, enligt vad handlingarna utvisade, föreläge sådana

omständigheter beträffande ifrågavarande anställningshavare vid ammunitionsfabriken, att pensioner syntes böra beredas dem, när de inom kort nödgades lämna sina anställningar. Visserligen hade några av dem ännu icke uppnått mera framskriden ålder, och i några fall vore tjänstetiden jämförelsevis kort, men då orsaken till att pensionering här ifrågasattes vore, att vederbörande på grund av sjukdom icke längre kunde bibehållas vid sin anställning, torde icke heller i dessa fall anledning till erinran mot framställningen föreligga. Vad de föreslagna pensionsbeloppen beträffade, hade statskontoret särskilt fäst sig vid det jämförelsevis stora beloppet av 1,452 kronor, som föresloges för Wimmerstedt. Enligt kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen skulle Wimmerstedt vara att i likhet med förmän, verkstadsföreståndare m. fl. hänföra till grupp II bland nämnda löntagare; och om det varit fråga om tillämpning av nämnda kungörelse, skulle Wimmerstedt alltså icke kunnat erhålla högre förtidspension än 1,260 kronor. Med hänsyn emellertid till vad som blivit upplyst rörande Wimmerstedts anställning m. m. och under åberopande av 1928 års riksdags beslut i anledning av vad som föreslagits i propositionen nr 57 under punkterna 1 och 2 i fråga om pensioner åt snickarmästaren Mellqvist och skrädderiföreståndaren Ek, ville statskontoret icke göra någon erinran mot nu förevarande förslag i denna del. Statskontoret föresloge, att ifrågavarande anställningshavare vid ammunitionsfabriken i pension tilldelades följande belopp, nämligen: Leijon 1,092 kronor, Wimmerstedt 1,452 kronor, Boustedt 720 kronor, Gustaf Reinhold Pettersson 900 kronor, Andersson 996 kronor, Mårtensson 900 kronor, Axelsson 900 kronor, Molin 852 kronor, Karin Lindgren 876 kronor, Fridell 756 kronor, Emma Sofia Karlsson 600 kronor, Sofia Vilhelmina Teresia Pettersson 852 kronor, Giller 720 kronor, Anna Lindgren 792 kronor, Lindberg 816 kronor, Andréén 792 kronor, Anna Sofia Karlsson 804 kronor, Zetterlund 828 kronor och Berg 876 kronor.

Även jag anser, att ifrågavarande anställningshavare vid ammunitionsfabriken böra erhålla pension av statsmedel. Vad beträffar pensionsbeloppet för Berg synes mig detsamma, med hänsyn till hennes 42-åriga anställningstid, böra bestämmas till 900 kronor, vilket belopp förut beviljats kvinnlig daglönare med en tjänstetid av över 35 år. I fråga om Karin Lindgren, som har en anställningstid av 37 år, skulle någon förhöjning av det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet möjligen kunna ifrågasättas, men i betraktande av hennes jämförelsevis låga ålder och då hon icke torde sakna möjlighet till någon arbetsförtjänst, har jag icke funnit mig böra frångå statskontorets förslag beträffande hennes pension. I övrigt ansluter jag mig beträffande pensionsbeloppens storlek till vad statskontoret därutinnan föreslagit.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en var av nedan angivna anställningshavare vid ammunitionsfabriken må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension med följande belopp, nämligen förmanen Frans Gustaf Leijon 1,092 kronor, maskinisten Klas Emil Wimmerstedt 1,452 kronor, arbetarna Patrick Leopold Boustedt 720 kronor, Gustaf Reinhold Pettersson 900 kronor, Helmer August Andersson 996 kronor, Johan Martin Mårtensson 900 kronor och Carl Nimrod Axelsson 900 kronor samt arbeterskorna Anna Maria Molin 852 kronor, Karin Lindgren 876 kronor, Julia Sofia Fridell, född Frid, 756 kronor, Emma Sofia Karlsson 600 kronor, Sofia Vilhelmina Teresia Pettersson 852 kronor, Anna Giller, född Åström, 720 kronor, Anna Lindgren 792 kronor, Augusta Olivia Lindberg, född Jansson, 816 kronor, Annie Lucia Franziska Eleonora Andrén, född Pettersson, 792 kronor, Anna Sofia Karlsson, född Rydh, 804 kronor, Anna Zetterlund, född Andersson, 828 kronor och Anna Maria Berg 900 kronor.

9:o.

Ang.
pension
åt arbetaren
G. G. Vester-
berg.

Uti skrivelse den 18 oktober 1929 till arméförvaltningens artilleridepartement har *styresmannen för ammunitionsfabriken* gjort framställning om beredande av pension åt arbetaren vid ammunitionsfabrikens avdelning å Karlsborg Gustaf Gottfrid Vesterberg.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Vesterberg, som är född den 22 december 1887, sedan den 1 november 1906 varit anställd vid ammunitionsfabrikens avdelning å Karlsborg och sålunda tjänat kronan i omkring 23 år; att han lider av kronisk magsjukdom, på grund varav hans arbetsförmåga varit och för framtiden torde vara i så väsentlig grad nedsatt, att han icke kan utföra sitt arbete vid fabriken; att han de senaste åren under de tider, då han ej varit sjuk, endast kunnat arbeta några timmar per dag, och därvid endast kunnat sysselsättas med lättare arbete; att han under sin tjänstgöring visat duglighet och skötsamhet och städse iakttagit ett synnerligen hedrande uppförande; samt att han icke äger fast egendom eller annan förmögenhet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 november 1929 anfört, att departementet ansåge billigt, att Vesterberg genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid.

I fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen ansåge sig departementet böra föreslå ett årligt belopp av 1,068 kronor. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Vesterberg en årlig pension under hans återstående livstid av 1,068 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid fabriken.

Statskontoret, som den 18 december 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att oaktat Vesterberg allenast vore omkring 42 år gammal, ansåge sig likväl statskontoret med hänsyn till hans jämförelsevis långvariga och väl vitsordade arbete i statens tjänst samt anledningen till att han icke längre kunde bibehållas vid sin anställning ävensom hans behov av understöd böra tillstyrka, att honom bereddades någon pension. Beträffande pensionsbeloppet hölle statskontoret före, att det belopp av 756 kronor, som 1929 års riksdag med bifall till proposition nr 104 beviljat tygarbetaren S. M. Petersson, vilken räknade 24 tjänstår, skulle kunna anses lämpligt även i detta fall, där 23 tjänstår kunde åberopas. Statskontoret hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Vesterberg finge från och med månaden näst efter den, vari han lämnade sin anställning vid ammunitionsfabriken, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 756 kronor.

Det av statskontoret åberopade fallet är endast beträffande tjänstetidens längd jämförbart med det nu föreliggande. Emellertid beviljade 1929 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t (prop. nr 137, punkt 8) bageriarbetaren S. R. Strandman, vilken innehade en ålder av 49 år och en tjänstetid av allenast 15 år, men på grund av sjukdom för all framtid var oförmögen till arbete inom sitt yrke, en pension av 756 kronor. Då Vesterberg, enligt vad ingivet läkarintyg utvisar, till följd av sjukdom icke synes kunna bibehållas i tjänst vid ammunitionsfabriken och lär sakna medel att försörja sig, har jag ansett mig böra tillstyrka, att han kommer i åtnjutande av någon pension vid sin förestående avgång. Emot det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet, 756 kronor för år, vilket överensstämmer med det Strandman beviljade, har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid ammunitionsfabrikens avdelning å Karlsborg Gustaf Gottfrid Vesterberg må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

10:o.

Ang.
pension åt
gårdskarlen
vid krigs-
skolan
K. H. Frank.

Uti skrivelse till arméförvaltningens civila departement den 4 november 1929 har *chefen för krigsskolan* gjort framställning om beredande av pension åt gårdskarlen vid krigsskolan Karl Helmer Frank.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Frank, som är född den 2 maj 1885, efter fast anställning vid förutvarande Första livgrenadjärregementet, varunder han avlagt underofficersexamen, sedan den 18 oktober 1909 varit anställd vid krigsskolan; att han för upprätthållande av en i krigsskolans stat upptagen gårdskarlsbefattning uppbär lön enligt 2:a lönegraden i löneplanen för e. o. tjänstemän (S. F. S. nr 215/1928) med 2,520 kronor för år, förutom dyrtidstillägg; att han lider av kronisk nervsjukdom, vars första symptom yppat sig i samband med spanska sjukan 1918, samt att vederbörande läkare som sin åsikt uttalat, att skälig förhoppning saknades om Franks återställande till full hälsa; att han på grund av sin sjukdom icke kunnat fullgöra de åligganden, som påvilat honom, utan satts till lindrigt arbete de tider, då han icke varit fullständigt oförmögen till varje arbete; samt att han erhållit gott vitsord för sin tjänstgöring och alltid fört en hedrandeandel.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens civila departement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 19 november 1929 anfört, att med hänsyn till Franks levnadsålder (endast omkring 44^{1/2} år) ansåge sig departementet icke kunna tillstyrka, att Frank bereddes årligt understöd av statsmedel för sin återstående levnad. Då emellertid Frank under mer än 20 år utfört ett icke oväsentligt arbete i statens tjänst samt nu på grund av sjukdom måste upphöra med detta arbete, torde det, med hänsyn jämväl tagen till hans av sjukdomen föranledda svårighet att efter avskedet försörja sig, icke vara mer än billigt, att honom tillerkändes en skälig ersättning för en gång, då han, enligt vad *chefen för krigsskolan* upplyst, snart bleve nödsakad lämna sin anställning vid skolan. Vad anginge beloppet av en dylik ersättning, finge departementet erinra därom, att arbetare vid försvarsväsendet, vilka på grund av sjukdom nödgats lämna sina anställningar efter en tjänstetid av omkring 13 à 14 år, av Kungl. Maj:t tillerkänts gratifikation för en gång med 500 kronor. Enär emellertid Frank varit i kronans tjänst över 20 år, syntes det gratifikationsbelopp, som kunde tillkomma honom vid avgång ur tjänst, böra sättas något högre. Departementet finge för sin del föreslå ett gratifikationsbelopp av 900 kronor.

Statskontoret, som den 18 december 1929 avgivit utlåtande i ärendet, har därvid anfört, att, då Frank efter långvarigt, väl vitsordat arbete i statens tjänst, där han nu innehade den fasta anställning, som tillkomme extra ordinarie tjänsteman, inom kort nödgades på grund av sjukdom

lämna sin befattning såsom gårdskarlar vid krigsskolan, förefölle det statskontoret, som om goda skäl skulle föreligga för utverkande av någon pension åt honom utan hinder därav, att han vore endast 44 år gammal. Såsom likartade fall tillåte sig statskontoret hänvisa till 1928 års riksdags beslut i anledning av propositionen nr 193 om pension åt sömmerskan Sjögren, som varit 39 år gammal och räknat 15 tjänstår, samt till 1929 års riksdags beslut i anledning av dels propositionen nr 46, punkten 8, om pension åt sömmerskan Ågren (47 levnads- och 30 tjänstår), dels ock propositionen, nr 137, punkten 6, om pension åt ammunitionsarbeterskan Persson (41 levnads- och 23 tjänstår). Beträffande pensionsbeloppet ville det synas statskontoret, som om det belopp av 756 kronor, som 1929 års riksdag med bifall till propositionerna nr 104 respektive nr 137, punkten 8, beviljat tygarbetaren S. M. Petersson och bageriarbetaren S. R. Strandman, skulle kunna anses lämpligt även i detta fall. Statskontoret hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Frank finge från och med månaden näst efter den, då han lämnade sin anställning vid krigsskolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 756 kronor.

Jag ansluter mig till vad statskontoret i föreliggande ärende föreslagit och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att gårdskarlen vid krigsskolan Karl Helmer Frank må från och månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o — 10:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Broberg.

STOCKHOLM, K. L. BECKMANS BOKTR., 1930.
